

ราชภัฏวิชาการ 2562

รวมบทความวิจัย (Proceedings)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัย
“นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”
วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2562
ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

จัดโดย

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

<http://graduate.nstru.ac.th>

31 พฤษภาคม 2562

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

ราชภัฏวิชาการ 2562 : การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
“นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

ที่ปรึกษา :

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุณเจริญ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉันท ชาติทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.สมปอง รักษาธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

บรรณาธิการ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลดาวลัย แก้วสีนวน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
---	--------------------------------

กองบรรณาธิการ :

รองศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ ชูช่วยสุวรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ใสใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.กันตภณ หนูทองแก้ว	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชโคกกราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เลิศไกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ ขาตะกาญจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรชัย แก้วดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลลดา แสงมณี ศิริสาธิตกิจ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิมาพร เพชรแก้ว	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณะ บรรจง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นพดล จันระวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรวรรณ จงจิตร ศิริจิรกาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มลิวลัย สมศักดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพร อัครโสภาวรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมพร เรืองอ่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประวิทย์ เนื่องมัจฉา	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระยุทธ สุดสมบูรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถาพร จันทวี	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.พิชญมภ์ เพ็ญมาศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.อรุณ จุติผล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ดร.พัชรี สุเมโกล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขานุการกองบรรณาธิการ :

นางสาวพิชญา ชันธาโรจน์	นางอาภรณ์ หัตถประดิษฐ์
นางสุจิตราพร ประสาน	นายชาญวิทย์ ชัยทอง
นางสาวสร้อยสุวรรณ กำมะหยี่	นางสาวยุวรัตน์ ทองประดิษฐ์

งบประมาณสนับสนุน :

งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สารบัญ

หน้า

กลุ่มที่ 1	กลุ่มสังคมศาสตร์ ภาคบรรยาย (Oral Presentation)	1
1	การรับรู้ภาพลักษณ์จังหวัดนครศรีธรรมราชในความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว สุดารัตน์ ไชยคงทอง.....	1-9
2	ผลการจัดกิจกรรมการเล่านิทานคุณธรรมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย ศิรินาถ จิตรวิวัฒน์ และ สุทธิษา มาลีเลิศ.....	10-20
3	แผ่นดินเสมอ:การตั้งถิ่นฐานและการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คน อภิชัย ทับไทร และ มานะ ขุนวีช่วย.....	21-29
4	การบริหารจัดการกลุ่มแม่บ้านเพื่อวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มแม่บ้านผลิตเครื่องแกง ตำบลนาเขลียง หมู่ที่ 6 ตำบลนาเขลียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช พัชรินทร์ เกลี้ยงเกลา จิตติมา ดำรงวัฒนะ อุดมศักดิ์ เดโชชัย เดโช แชน้ำแก้ว	30-40
5	แนวทางการจัดการตลาดบ่อนไก่โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น กรณีศึกษา ชุมชนตลาด บ่อนไก่ ตำบลอ่าวพะยูน อำเภอปากพะยูน จิรวัดน์ บุญพิศาล อุดมศักดิ์ เดโชชัย จิตติมา ดำรงวัฒนะ และ เดโช แชน้ำแก้ว.....	41-49
6	การบริหารจัดการของผู้ประกอบการธุรกิจร้านจำหน่ายพืชผัก กรณีศึกษา ตลาดนัดชุมชนบ้านป่า แซง ตำบลเสาชาง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปิยรัตน์ จันทร์แก้ว จิตติมา ดำรงวัฒนะ อุดมศักดิ์ เดโชชัย และเดโช แชน้ำแก้ว	50-61
7	ม้าทรง : พัฒนาการคติความเชื่อ และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลหน้าเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ขวัญแก้ว แสงสีคำ จิตติมา ดำรงวัฒนะ อุดมศักดิ์ เดโชชัย และ เดโช แชน้ำแก้ว	62-70
8	แพะ : การบริหารจัดการกลุ่มเลี้ยงแพะเพื่อวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษา กลุ่มเลี้ยงแพะบ้านเขาตั้ง หมู่ที่ 8 ตำบลกระบี่น้อย อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ไอลตา รongปาน จิตติมา ดำรงวัฒนะ อุดมศักดิ์ เดโชชัยและเดโช แชน้ำแก้ว.....	71-81
9	แนวทางการส่งเสริมกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษา กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดยะลา อานนท์ ชูปาน อุดมศักดิ์ เดโชชัย จิตติมา ดำรงวัฒนะและเดโช แชน้ำแก้ว	82-91
10	ศึกษาผลกระทบของการนำเสนอข่าวสารผ่านรูปแบบ Facebook Live ที่มีต่อเยาวชนในเขต เทศบาลนครนครศรีธรรมราช นายศาตวิชัย กฐินทิพย์ และ สุภาวดี พรหมมา.....	92-102
11	พฤติกรรมและผลกระทบจากการรับชมซีรีส์ (series) เรื่อง เด็กใหม่ : กรณีศึกษานักเรียนมัธยมในเมืองนครศรีธรรมราช นางสาวรัฐตาพร นาคปนทอง1และคณะ	103-113
12	การศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมออนไลน์ (E-Sport) ของนักศึกษาสาขานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช นายชัยวุฒิ บุญประดิษฐ์1 และคณะ.....	114-119
13	การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน : กรณีศึกษาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลวัดศรีทวี จังหวัด นครศรีธรรมราช ภัทรวดี ธีบุญเจริญ 1 สุภาพร มาศทอง2 และศิริญาพร ปรีชา.....	120-128

14	กบถ้ำลอด : วิธีการเลี้ยงกบเพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน กรณีศึกษา บ้านถ้ำลอด หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำตก อำเภอทุ่งสงจังหวัดนครศรีธรรมราช มัตติกา ระวังสุข เดโซ แขน้ำแก้ว อุดมศักดิ์ เดโซชัยและ จิตติมา ดำรงวัฒนะ 129-137	
15	พริ้วเขาดาว : วิธีการทำมีดพริ้วเพื่อการอนุรักษ์อาชีพท้องถิ่นของชาวชุมชนบ้านเขาดาว หมู่ที่ 7 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช วศิน ปานแก้ว เดโซ แขน้ำแก้ว อุดมศักดิ์ เดโซชัย และ จิตติมา ดำรงวัฒนะ 138-148	
16	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปเอเชีย ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อภิชัย ทับไทรและแก้วใจ สุวรรณเวช..... 149-157	
17	การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ 7 ขั้น (7E) และเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์และทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภากร อุปการแก้ว และ แก้วใจ สุวรรณเวช..... 158-172	
18	ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานที่มีต่อการพัฒนาวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัย กฤษฏ์กนก ไสหนู1 และสุดา เจ๊ะอุมา 173-184	
19	การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องพลังงานแสงอาทิตย์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ CCR ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนพรหมคีรีพิทยาคม อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช วิลาวัลย์ ดัทยาวัฒน์ สาวิตรี ชามทองและ สุรเชษฐ์ คาวินพฤติ 185-192	
20	การศึกษาผลของการใช้แรงเสริมทางบวกด้วยแสดมปีที่มีต่อพฤติกรรมความรับผิดชอบในการทำงานที่ได้รับมอบหมายในรายวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 โรงเรียนนบพิตวิद्या นวพร น้อยนารถ1 และ พันธุ์ศักดิ์ เกิดทองมี..... 193-200	
21	การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเทคโนโลยี (วิทยาการคำนวณ) โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสตรีทุ่งสง ศิริวรรณ หมวดทอง ธนัฐชา รัตนพันธ์ และ รัฐพร กลิ่นมาลี 201-209	
กลุ่มที่ 2 วิทยาศาสตร์ ภาคบรรยาย (Oral Presentation)210		
1	พัฒนาผลิตภัณฑ์ทาร์ตมันม่วง มินตรา ช่วยวัตร และ จตุพร คงทอง..... 211-218	
2	การวิเคราะห์เครื่องมือสำหรับสร้างเวิร์ดคลาวด์ ปรีชาดี โสพิพัฒน์ อรจิตร ไชยลิขิต และวรากรณ์ สาริษา..... 219-226	
3	ชุดสาธิตการเหนี่ยวนำแม่เหล็กไฟฟ้าจากกฎของฟาราเดย์ รัตติกานต์ ยะกะชัย นวพร น้อยนารถ และ พันธุ์ศักดิ์ เกิดทองมี 227-239	
กลุ่มที่ 3 วิทยาศาสตร์ ภาคโปสเตอร์ (Poster Presentation)240		
1	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสื่อประชาสัมพันธ์ตลาดหน้าพระธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ฉัตรทริกา คอเน็งและอังสนา จันทร์พร้อย..... 241-247	
2	กระแสวัตถุมงคลไอ้ไข่เด็กวัดเจดีย์ กับภาพสะท้อนของสังคมไทยในปัจจุบัน ภากร อุปการแก้ว..... 248-256	

ม้าทรง : พัฒนาการคติความเชื่อ และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่
กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก
อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

Spirit Mediumship : Beliefs and Rituals of the community towards the Guan Yin
Spirit Mediumship. A Case Study : Guan Yin Shrine Ban Na Nuea,
Pak Phraek Sub-district, Thungsong District,
Nakhon Si Thammarat Province Thailand.

ขวัญแก้ว แสงสีคำ*
จิตติมา ดำรงวัฒนะ** อุดมศักดิ์ เตโชชัย** เตโช แชน้ำแก้ว**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพัฒนาการคติความเชื่อ และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัยพบว่า

1) พัฒนาการของคติความเชื่อของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษาดำรงเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ความเชื่อต่อร่างทรงในอดีตนั้นเป็นความเชื่อที่อยากสื่อสารกับสิ่งที่มาประทับร่างทรงเพื่อสอบถามความต้องการต่างๆ แต่ในปัจจุบันนี้ความเชื่อต่อร่างทรงจะเป็นการเพื่อรักษาความทุกข์ทางกายและทางใจ แนวโน้มในอนาคตความเชื่อต่อร่างทรงอาจจะลดน้อยถอยลงก็ได้เพราะมีการหลอกลวงโดยใช้คำว่าร่างทรงในการกระทำความผิด

2) แบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษาดำรงเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า 1) การดูดวงโชคชะตา พบว่า สาเหตุที่ไปทำพิธีกรรมในการดูดวงโชคชะตากับร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม นั้นเกิดจากความทุกข์ความไม่สบายใจของผู้ที่ไปใช้บริการ และต้องการแนวทางในการใช้ชีวิต 2) การรักษาโรคมะเร็งไข้เจ็บ พบว่า การรักษาโรคมะเร็งไข้เจ็บในปัจจุบันเทคโนโลยีทางการแพทย์ไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเกิดจากสาเหตุใดคนจึงหันมาพึ่งวิธีการไสยศาสตร์ ร่างทรงและการทรงเจ้าเป็นความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์ เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขไปสู่ความลับให้ติดต่อกับองค์เทพเจ้า 3) การรักษาคนโดนของ พบว่า สาเหตุและปัจจัยในการรักษาการโดนของ ซึ่งมีหลายสาเหตุทั้งการขัดแย้งกับคนอื่น และการไปลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จนทำให้เกิดอาการแปลก ๆ และเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นในชีวิตจึงจำเป็นต้องรักษาด้วยวิธีทางไสยศาสตร์

คำสำคัญ : ม้าทรง คติความเชื่อ บ้านนาเหนือ

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the development history of beliefs of the community towards the Guan Yin Spirit Mediumship. Study to Ritual forms of Guan Yin Spirit Mediumship. A case study : Guan Yin Shrine Ban Na Nuea, Pak Phraek Sub-district, Thungsong District, Nakhon Si Thammarat province Thailand. This research had used qualitative research method.

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

The research found that :

1) The development history of beliefs of the community towards the Guan Yin Spirit Mediumship. A case study : Guan Yin Shrine Ban Na Nuea, Pak Phraek Sub-district, Thungsong District, Nakhon Si Thammarat province Thailand. found that : The belief Guan Yin Spirit Mediumship in the past is believed to communicate with what is Guan Yin Spirit Mediumship for different demands. but currently this belief Guan Yin Spirit Mediumship is to maintain the suffering physically and mentally. The trend in the future Guan Yin Spirit Mediumship belief may be diminishing. because the deception using words that Guan Yin Spirit Mediumship in the commission of the offence.

2) Ritual forms of Guan Yin Spirit Mediumship. A case study : Guan Yin Shrine Ban Na Nuea, Pak Phraek Sub-district, Thungsong District, Nakhon Si Thammarat province Thailand. found that : 1) My destiny was to cause the ceremony to see the fate. "Medium Kuan Yin" is born from the suffering of those who are uncomfortable to use. And need guidance in life, 2) the treatment of the disease showed that treatment of diseases, the current medical technology can not analyze the cause of the people, so I turned to superstition. Spiritualist medium and the traditional beliefs of the people. As the key to unlocking the mysteries to keep in touch with the gods. 3) treatments were found to cause superstition and factor in treatment. There are several reasons for the conflict with others. The sacred and the profane The cause strange and bad things in life need to be treated with superstition.

Keywords : Spirit Mediumship, Beliefs, Ban Na Nuea

บทนำ

ในสภาพสังคมปัจจุบันที่มีความสับสนวุ่นวาย แ่งแย้งกัน เช่น ในเรื่องของธุรกิจ การประกอบอาชีพ การงาน การศึกษาที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยระดับมหภาค ได้ส่งผลกระทบต่อคนในสังคมไทยทำให้เกิดความวิตกกังวล ความตึงเครียด ต้องการที่พึ่งพาทางใจของตนเอง โดยการหันไปพึ่งพาขอความช่วยเหลือจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นในยุคที่สภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำ และสภาพสังคมที่เสื่อมโทรมผู้คนจึงเริ่มหาที่พึ่งทางใจ (นิภาวรรณ วิรัชนิภาวรรณ, 2533)

คนไทยเป็นชนชาติหนึ่งที่มีความเชื่ออย่างเหนียวแน่น และประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นนิสัยประจำตัว เป็นชาติที่ฝังในในอดีต และยึดมั่นในวัฒนธรรมของตนเองตลอดมา ศิลปวัฒนธรรมของคนไทยจึงกระจายกว้างขวางในทุกถิ่นที่อยู่นับตั้งแต่ชนบทนิยมประเพณีและความเชื่อซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตประจำวัน และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทพเจ้า หรือความเร้นลับของโชคชะตามนุษย์ ที่คนภายนอกเข้าใจว่าเป็นโชคกลาง หรือผีสิงเทวดา (ชะลอ บุญช่วย, 2532)

เจ้าแม่กวนอิมเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวจีนเคารพนับถือ ซึ่งรู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็น “พระโพธิ์สัตว์แห่งความกรุณา” ทรงมีความเลื่อมใสในบรรพพระพุทธศาสนาเป็นอันมาก ได้ศึกษาข้อประพฤติปฏิบัติตามแนวธรรมแห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าจนมีความรู้แตกฉาน ทรงปฏิบัติธรรมด้วยความเพียรจนสำเร็จมรรคผลได้อภิญญาทรงอภิญญา อภินิหาร พระองค์ทรงแผ่บารมีให้แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย พระองค์จึงได้ชื่อ “กวนซิม” อันมีความหมายว่า “พระผู้สดับเสียงวอนจากชาวโลก” (จิตรรา ก่อนันทเกียรติ, 2542) “ร่างทรง” เป็นคำที่เรียกคนที่ทำหน้าที่เป็น “ตัวกลาง” ติดต่อบรรยากาศมนุษย์กับองค์เทพผู้ส่งมาประทับทรงเพื่อปิดเป่าบรรเทาความเดือดร้อน หรือให้โชคลาภแก่มนุษย์ และในกลุ่มของร่างทรงมักจะมีเชื่อว่าการเป็นร่างทรงนั้นไม่ใช่ร่างทรงจะเป็นใครก็ได้ (พระมหาวิศักดิ์ โครบุตร, 2544)

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

จากความสำเร็จข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่ศึกษา เรื่อง คติความเชื่อและพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งผลของการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาสังคม เนื่องจากร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมถือเป็นสื่อกลางในการแก้ไข บำบัดปัญหาแก่ผู้ที่เข้ามาใช้บริการ เปรียบเป็นผู้ให้คำปรึกษา หรือจิตแพทย์พื้นบ้าน ที่ถือเป็นบุคคลสำคัญที่มีผลต่อการชี้นำทิศทางการดำเนินชีวิตของประชาชนผู้มารับบริการ ผลของความเชื่อที่ถูกถ่ายทอดโดยร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมสามารถสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของคติความเชื่อของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาแบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ พัฒนาการของคติความเชื่อของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม และแบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่ ปีการศึกษา 1/2561 ระหว่างเดือนสิงหาคมถึงธันวาคม 2561 (5 เดือน)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ม้าทรง : พัฒนาการคติความเชื่อ และพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มประชากร ที่ศึกษาจำนวน 8 คน ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ที่เข้าร่วมพิธีกรรมครบทุกพิธีกรรม มีจำนวน 5 คน ได้แก่ นางไคลการณ ประสมจิต (ร่างทรง), นายมารุตวงศ์ คำชุม, นายกฤษฎา เสือขาวป่า, นางสาวสุกัญลักษณ์ เพ็ญพุด และนาย กฤษณะ ประสมจิต และผู้ให้ข้อมูลรองคือ ผู้ที่มีส่วนร่วม และสนับสนุน จำนวน 3 คน ได้แก่ นายพร้อม เกตุบุรณะ (ประธานชุมชน), นายอำพล บุญพิทักษ์ (สมาชิกเทศบาล) และนายจำเริญ ปานดวง (ผู้ดูแลฮวงซุ้ย)

เครื่องมือการวิจัย

1. เครื่องมือบันทึกภาพ เป็นการถ่ายภาพเป็นหลักฐานการวิจัย เพราะขณะสัมภาษณ์ต้องใช้กล้องถ่ายภาพในการเก็บภาพเพื่อมาใช้ในการวิจัย
2. สังเกต เป็นแบบที่ใช้ในการสังเกตในขณะที่สัมภาษณ์ ว่าตอบตรงประเด็นและข้อเท็จจริงที่เป็นการสังเกตกำหนดแนวทาง โดยการใช้สายตา
3. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามไว้เพื่อต้องการเก็บบันทึกข้อมูลในการวิจัยพร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลได้มากที่สุด และตรงประเด็นมากที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมภาษณ์ในชุมชนเพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นจึงไปเป็นการสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลเป็นแบบสัมภาษณ์การกอดตอบ ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ-นามสกุล อายุ การศึกษา ที่อยู่ วันที่สัมภาษณ์

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

2. สร้างความสัมพันธ์ และแนะนำตัว เพื่อนำสู่การปรับตัวเบื้องต้นพร้อมทั้งสอบถามข้อมูล คติความเชื่อที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม รูปแบบพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม
 3. ติดต่อสื่อสารโดยผ่านทางประธานชุมชน ให้ประธานชุมชนติดต่อผู้ที่เคยเข้าร่วมพิธีกรรมเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนัดวันเวลาสถานที่ จากนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล และรายละเอียดแต่ละประเด็น โดยการพบปะพูดคุยกับกลุ่มเป้าหมาย พร้อมถ่ายภาพประกอบ
 4. รวบรวม วิเคราะห์ และสรุปผล หากปรากฏว่าขาดรายละเอียดข้อมูลส่วนใด ก็ไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- การวิเคราะห์ข้อมูล** ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาข้อเท็จจริงกับข้อมูลที่ได้รับรวบรวมมา โดยนำข้อมูลที่เป็นความจริงนั้นพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

พัฒนาการของคติความเชื่อของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม ในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต พบว่า ความเชื่อต่อร่างทรงในอดีตนั้นเป็นความเชื่อที่อยากจะสื่อสารกับสิ่งที่มาประทับร่างทรงเพื่อสอบถามความต้องการต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันนี้จะความเชื่อต่อร่างทรงจะเป็นการเพื่อรักษาความทุกข์ทั้งทางกาย และทางใจ แนวโน้มในอนาคตความเชื่อต่อร่างทรงอาจจะลดน้อยถอยลงก็ได้เพราะมีการหลอกลวงโดยใช้คำว่าร่างทรงในการกระทำความผิดความเชื่อในการดูดวงโชคชะตาในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต พบว่า การดูดวงโชคชะตาในอดีตจะเป็นการดูโดยตรงกับโหร เป็นการทำนายจากวันเดือนปีเกิดที่จะมีการคำนวณในกระตาดขนวน แต่ในปัจจุบันนี้การดูดวงโชคชะตามีหลากหลายรูปแบบหลายแขนง ทั้งเรื่องการเงิน การงาน การเรียน และความรัก ตามแล้วแต่คนที่ทำนายถนัด แนวโน้มการดูดวงโชคชะตาในอนาคตนั้นก็ขึ้นไปได้สูงที่การดูดวงโชคชะตาจะมีความนิยมมากกว่าเดิมโดยมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การดูดวงโชคชะตาสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บริการมากยิ่งขึ้น

ความเชื่อในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต พบว่า ความเชื่อในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอดีตแล้วจะรักษาด้วยสมุนไพรไทยชนิดต่าง ๆ ที่มีสรรพคุณทางยาเป็นหลัก ส่วนในปัจจุบันมีโรคต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งที่มีสาเหตุ และไม่มีสาเหตุ โรคที่รักษาด้วยทางการแพทย์ก็จะให้กินยาแต่โรคที่เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุก็จะรักษาด้วยทางไสยศาสตร์ แนวโน้มการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอนาคตนั้นถ้าเป็นโรคปกติทั่วไปก็จะไปรักษา กับแพทย์แผนปัจจุบันแต่โรคที่แปลกประหลาดสำหรับคนที่เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ก็จะรักษาด้วยวิธีทางไสยศาสตร์ ความเชื่อในการไล่ผี/รักษาคนโดนของในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต พบว่า ในอดีตการรักษาการโดนของ หรือ อมตดำ จะรักษาตามความเชื่อของคนในสมัยนั้นโดยการรักษาด้วยพระ หรือกับผู้ที่มิวิชาอาคมในการแก้มนต์ดำด้วยการกินน้ำมัน และด้วยคาถาอาคม แต่ในปัจจุบันการทำของอาจจะไม่ค่อยมีมากนักเหมือนในอดีตแต่คนที่โดนของ หรือคุณไสยจะรักษากับร่างทรง หรือพระที่ตนศรัทธาด้วยการทำพิธีกรรมต่าง ๆ แต่แนวโน้มในอนาคตความเชื่อของเรื่องแบบนี้อาจจะไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปนอกจากคนที่เคยได้ยิน หรือเคยเห็นเท่านั้นเพราะคนทั่วไปอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องซึ่งมง่าย และพิสูจน์ไม่ได้

แบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราชการทำพิธีกรรม และรูปแบบขั้นตอนพิธีกรรมการดูดวงโชคชะตาพบว่า สาเหตุที่ไปทำพิธีกรรมในการดูดวงโชคชะตากับร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม นั้นเกิดจากความทุกข์ความไม่สบายใจของผู้ที่ไปใช้บริการ และต้องการแนวทางในการใช้ชีวิต ส่วนขั้นตอนในการทำพิธีการดูดวงโชคชะตา ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมขึ้นทุกองค์ ไหว้เจ้าที่ ที่ประจำอยู่ในตำบลบ้านนาเหนือการทำพิธีกรรม และรูปแบบขั้นตอนพิธีกรรมการรักษาโรครักษาไข้เจ็บ พบว่า สาเหตุของการเข้ามารักษากับร่างทรงเจ้าแม่กวนอิมก็เพราะอาการที่เป็นอยู่ไม่สามารถรักษาให้หายได้โดยการกินยาของแพทย์ จึงต้องมาพึ่งการรักษาทางไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นทางออกสุดท้ายในการรักษา ในส่วนขั้นตอนในการทำพิธีการรักษาโรคปวดหัวที่เกิดขึ้นกับตนเอง ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมขึ้นเจ้าแม่กวนอิม และทุก ๆ องค์ที่อยู่ในตำหนัก ไหว้เจ้าที่ทุกองค์ตามจำนวนกิมขึ้น

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

การทำพิธีกรรม และแบบแผนขั้นตอนพิธีกรรมการรักษาคนโดนของพบว่า สาเหตุ และปัจจัยในการรักษาคนโดนของ ซึ่งมีหลายสาเหตุทั้งการขัดแย้งกับคนอื่น และการไปลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จนทำให้เกิดอาการแปลกๆ และเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นในชีวิต และขั้นตอนในการทำพิธีการรักษาคนโดนของ ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมซิ่นเจ้าแม่กวนอิม และทุก ๆ องค์ที่อยู่ในตำหนัก ไหว้เจ้าที่ทุกองค์ มีการใช้ไอ้วเล้ง หรือธงด้าคลุมหัวเพื่อไล่สิ่งไม่ดีออกมา และมีการให้กินน้ำมนต์อยู่เป็นประจำจนกว่าจะหายดี

ภาพ 1 : การรักษาอาการปวดเมื่อยโดยร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม

ภาพ 2 : การขับไล่ไสเสาศาสตร์มนต์ดำต่างๆ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. พัฒนาการของคติความเชื่อของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำหนักเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

1.1 ความเชื่อต่อร่างทรงในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อต่อร่างทรงในอดีตนั้นเป็นความเชื่อที่อยากจะสื่อสารกับสิ่งที่มาประทับร่างทรงเพื่อสอบถามความต้องการต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันนี้ความเชื่อต่อร่างทรงจะเป็นการเพื่อรักษาความทุกข์ทั้งกาย และทางใจ แนวโน้มในอนาคตความเชื่อต่อร่างทรงอาจจะลดน้อยถอยลงก็ได้เพราะมีการหลอกลวงโดยใช้คำว่าร่างทรงในการกระทำความผิดซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของฉลดาชยา รมิตานนท์ (2527) กล่าวว่า ระบบความเชื่อทางศาสนาในสังคมไทยยังคงมีการผสมผสานกับการนับถือผีพราหมณ์ พุทธ และวิทยาศาสตร์ ทุกอย่างที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถดำรงอยู่ในสังคมไทยโดยไม่ขัดแย้งกัน และต่างก็ทำหน้าที่เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในสังคม ทั้งทางด้านวัตถุ และทางด้านจิตใจ เช่น การปฏิบัติตัวของร่างทรง การสร้างบุญบารมีขององค์เทพ ผู้มารับบริการ มีทุนระดับการศึกษา ร่างทรงนี้เป็น

ชาวบ้าน ไปหา หรือไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก มีทุกระดับการศึกษาคนมีการศึกษาก็จะไป หรือไปใช้บริการเป็นจำนวนมาก

1.2 ความเชื่อในการดูดวงโชคชะตาในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตผลการศึกษาพบว่า การดูดวงโชคชะตาในอดีตจะเป็นการดูโดยตรงกับโหร เป็นการทำนายจากวันเดือนปีเกิดที่จะมีการคำนวณใน กระดาษฉนวน แต่ในปัจจุบันนี้การดูดวงโชคชะตามีหลากหลายรูปแบบหลายแขนง ทั้งเรื่องการเงิน การงาน การเรียน และความรัก ตามแล้วแต่คนที่ทำนายถนัด แนวโน้มการดูดวงโชคชะตาในอนาคตนั้นก็ขึ้นไปได้สูงที่การดู ดวงโชคชะตาจะมีความนิยมมากกว่าเดิมโดยมีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยให้การดูดวงโชคชะตาสะดวกสบายแก่ผู้ใช้บริการ มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาติรี บานชือ (2533) กล่าวว่า ทศนคติเกี่ยวกับการดูดวงพบว่าความเชื่อ เรื่องการดูดวงความเชื่อเรื่องโชคกลางนิยมดูดวงเรื่องความรักนิยมดูดวงเรื่องครอบครัวนิยมดูดวงเรื่องปัญหาสุขภาพ นิยมดูดวง เรื่องการงานนิยมดูดวงเรื่องการเรียนรู้นิยมดูดวงช่วงเข้านิยมดูดวงตอนสายนิยมดูดวงตอนบ่าย นิยมดูดวง ตอนเย็นลักษณะบุคลิกของหมอดูมีส่วนในเลือกดูดวงเลือกดูดวงกับหมอดูเพศชายเลือกดูดวงกับหมอดูหญิงคำ ทำนายของหมอดูตรงกับเหตุการณ์ในอดีต ทศนคติเกี่ยวกับการดูดวงตามบรรพบุรุษ และการรับรู้พบว่ามีความเชื่อ ตามบรรพบุรุษ และบรรพบุรุษแนะนำให้ไปดูดวงชะตา แต่ส่วนใหญ่ไปดูตามความต้องการของผู้ดูดวง และทราบ แหล่งการดูดวงจากเพื่อนส่วนใหญ่ใช้วิธีการดูดวงเป็นอันดับหนึ่ง คือการดูลายมือ โดยดูจากหมอดู ปีละ 1-2 ครั้ง

1.3 ความเชื่อในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อในการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอดีตแล้วจะรักษาด้วยสมุนไพรไทยชนิดต่าง ๆ ที่มีสรรพคุณทางยาเป็นหลัก ส่วนในปัจจุบันมีโรคต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายทั้งที่มีสาเหตุ และไม่มีสาเหตุ โรคที่รักษาด้วยทางการแพทย์ก็จะให้กินยา แต่โรคที่เกิดขึ้นโดยไม่มีสาเหตุก็จะรักษาด้วยทางไสยศาสตร์ แนวโน้มการรักษาโรครักษาไข้เจ็บในอนาคตนั้นถ้าเป็นโรค ปกติทั่วไปก็จะไปรักษาที่แพทย์แผนปัจจุบันแต่โรคที่แปลกประหลาดสำหรับคนที่เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ก็จะรักษาด้วย วิธีทางไสยศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสงัน สุวรรณเลิศ (2529) กล่าวว่า ร่างทรง และการทรงเจ้าเป็น ความเชื่อดั้งเดิมของมนุษย์ เปรียบเสมือนกุญแจที่จะไขไปสู่ความลึกลับให้ติดต่อกับองค์เทพเจ้า การเป็นร่างทรงเริ่ม จากความเจ็บป่วยคันหาการรักษาแบบแพทย์ปัจจุบันไม่หาย จึงหันไปพึ่งสิ่งลึกลับ และไปหายกับคนทรงจึงเชื่อ และ ยอมเป็นร่างทรง ผู้ป่วยโรคจิตจำนวนมากแสดงตัวให้แพทย์เห็นว่าเป็นร่างทรงแต่เป็นโรคจิต คือจิตใจแตกแยกมี ประสาทหลอน และหลงผิด เรียกว่า โรคจิตอุปาทาน-โรคจิตผีเข้า

1.4 ความเชื่อในการไล่ผี/รักษาคนโดนของในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตผลการศึกษาพบว่า ในอดีตการรักษาการโดนของ หรือ หรือมนต์ดำ จะรักษาตามความเชื่อของคนในสมัยนั้นโดยการรักษากับพระ หรือ กับผู้ที่มีวิชาอาคมในการแก้มนต์ดำด้วยการกินน้ำมันต์ และด้วยคาถาอาคม แต่ในปัจจุบันการทำของอาจะไม่ค่อย มีมากนักเหมือนในอดีตแต่คนที่โดนของ หรือคุณไสยจะรักษากับร่างทรง หรือพระที่ตนศรัทธาด้วยการทำพิธีกรรม ต่าง ๆ แต่แนวโน้มในอนาคตความเชื่อของเรื่องแบบนี้อาจจะไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปนอกจากคนที่เคยได้ยิน หรือเคยเห็นเท่านั้น เพราะคนทั่วไปอาจจะคิดว่าเป็นเรื่องที่ยังงมงาย และพิสูจน์ไม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ระเบียบ รุติญาโณ (2530) กล่าวว่า ความเชื่อในเรื่องภูตผีวิญญาณ มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยที่มนุษย์ในสมัยนั้นมีวิถี ชีวิต ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย พึ่งพิง อาศัย และเกี่ยวข้องกับธรรมชาติทั้งที่เป็นแม่น้ำ ภูเขา ทะเล และป่าไม้ ซึ่ง ส่งผลให้มนุษย์มีความผูกพันกับธรรมชาติเป็นอย่างมาก เมื่อมนุษย์เผชิญกับปรากฏการณ์ และความแปรปรวนของ ธรรมชาติต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นฟ้าร้อง ฟ้าแลบ ฟ้าผ่า พายุ ฯลฯ อันเป็นปรากฏการณ์ที่มนุษย์ไม่สามารถอธิบาย หรือ เข้าใจได้ จึงก่อให้เกิดความรู้สึกว่าธรรมชาติมีพลังอำนาจเหนือมนุษย์มาก เป็นสิ่งที่น่าสะพรึงกลัว และเป็นอันตราย ต่อชีวิตของตน เพราะเหตุที่มนุษย์ทุกคนล้วนมีสัญชาตญาณของความกลัว และต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ของตน ฉะนั้น มนุษย์จึงได้คิดหาวิธีที่จะระงับ และควบคุมปรากฏการณ์ธรรมชาติ โดยเชื่อว่าต้องมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มี พลัง อำนาจเหนือธรรมชาติเหล่านี้ ซึ่งสามารถช่วยปกป้องคุ้มครองคนในสังคมของตนให้พ้นจากภัยอันตราย และความหวาดกลัวเหล่านั้นได้

2. แบบแผนพิธีกรรมของร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษา ตำบลเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพรก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

2.1 การทำพิธีกรรม และแบบแผนขั้นตอนพิธีกรรมการดูดวงโชคชะตา ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุที่ไปทำพิธีกรรมในการดูดวงโชคชะตาที่ร้านทรงเจ้าแม่กวนอิม นั้นเกิดจากความทุกข์ความไม่สบายใจของผู้ที่ไปใช้บริการ และต้องการแนวทางในการใช้ชีวิต ส่วนขั้นตอนในการทำพิธีการดูดวงโชคชะตา ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมขึ้นทุกองค์ ไหว้เจ้าที่ ที่ประจำอยู่ในตำหนักเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยนงนาฏ ยศวารี (2560) กล่าวว่า ขั้นตอนพิธีกรรมการดูดวงเริ่มจากการจากเตรียมอุปกรณ์ แล้วนำพานดอกดอกไม้ธูปเทียน และนำเงินค่าครูมาทูลหน้าพระ ให้คนที่มาดูดวงท่อง นะโม 3 จบ ถ้าท่องไม่ได้ก็ดูดวงไม่ได้ ให้กลับไปฝึกท่องมาเพื่อจะมาดูครั้งต่อไป แต่คนที่ท่องได้ก็สามารถดูได้เลย หลังจากการท่องนะโม 3 จบ เสร็จ ก็นำกระดาษมาขยะ และนำกระดาษนั้นไปให้พ่อปู่ฤๅษี พ่อปู่ฤๅษีก็จะมองเห็นถึงปัญหา และสภาพความเป็นอยู่ที่บ้าน

2.2 การทำพิธีกรรม และแบบแผนขั้นตอนพิธีกรรมการรักษาโรคมะเร็งใช้เจ็บ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการเข้ามารักษาที่ร้านทรงเจ้าแม่กวนอิมก็เพราะอาการที่เป็นอยู่ไม่สามารถรักษาให้หายได้โดยการกินยาของแพทย์ จึงต้องมาพึ่งการรักษาทางไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นทางออกสุดท้ายในการรักษา ในส่วนขั้นตอนในการทำพิธีการรักษาโรคปวดหัวที่เกิดขึ้นกับตนเอง ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมขึ้นเจ้าแม่กวนอิม และทุก ๆ องค์ที่อยู่ในตำหนัก ไหว้เจ้าที่ทุกองค์ตามจำนวนกิมขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของหมอชาวบ้าน (2536) กล่าวว่า เมื่อเร็วๆ พบคนไข้ 2 รายที่หายจากโรคด้วยพิธีกรรมทางศาสนา รายแรก เป็นหญิงอายุร่วม 60 ปี เป็นโรคมะเร็ง มีอาการไอ จามเรื้อรังเป็นแรมปี คนไข้บอกว่าหายขาดได้แล้ว "มีคนพาไปหาหลวงพ่อดีๆ หนึ่ง หลวงพ่อสอนสวดบทพุทธาณุสสติ ท่องว่า อิติปิโสภะคะวา ตอนนี้โรคมะเร็งหายขาดเลยไม่ต้องกินยาอะไรทั้งสิ้น" รายที่สอง เป็นหญิงอายุ 40 กว่าปี มีอาชีพขายอาหาร ป่วยเป็นโรคความดันเลือดสูงเนื่องจากมีความเครียด กินยาลดความดันติดต่อกันอยู่หลายเดือน ช่วงไหนขาดยาความดันก็ขึ้นสูงอีก มีอยู่วันหนึ่งคนไข้มาปรึกษาหมอว่าจะต้องเดินทางไปต่างจังหวัดเพื่อทำพิธีถวายสังฆทาน เพื่อสะเดาะเคราะห์พิธีกรรมมีส่วนในการเยียวยารักษาโรคเหตุผลก็เกี่ยวข้องกับเรื่องของจิต-วิญญาณการสวดมนต์ก็ดี การทำสมาธิก็ดี การทำพิธีสะเดาะเคราะห์ก็ดี ถ้าคนไข้มีความเชื่อความศรัทธาในสิ่งเหล่านี้ จิตใจก็จะสงบ คลายเครียด ซึ่งย่อมส่งผลดีต่อระบบต่าง ๆ ของร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคที่เกิดจากความเครียด เช่น โรคกระเพาะ ความดันเลือดสูง โรคมะเร็ง เป็นต้น ถ้าหากหมอผู้รักษา และคนไข้รู้จักเลือกใช้พิธีกรรมทางศาสนาให้เหมาะสม (รู้จักใช้อย่างแยกแยะ) พิธีกรรมก็น่าจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดูแลสุขภาพได้

2.3 การทำพิธีกรรม และแบบแผนขั้นตอนพิธีกรรมการรักษาคนโดนผลการศึกษาพบว่า สาเหตุและปัจจัยในการรักษาการโดนของ ซึ่งมีหลายสาเหตุทั้งการขัดแย้งกับคนอื่น และการไปลบหลู่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ จนทำให้เกิดอาการแปลกๆ และเกิดสิ่งไม่ดีขึ้นในชีวิต และขั้นตอนในการทำพิธีการรักษาคนโดนของ ทำโดยการนำผลไม้ 5 ชนิด การเติมน้ำชาให้ครบ 5 ถ้วย และการจุดธูป-เทียน 9 ดอก หน้ากิมขึ้นเจ้าแม่กวนอิม และทุก ๆ องค์ที่อยู่ในตำหนัก ไหว้เจ้าที่ทุกองค์ มีการใช้โองเลี้ยง หรือธงดาคลมหัวเพื่อไล่สิ่งไม่ดีออกมา และมีการให้กินน้ำมันต่ออยู่เป็นประจำจนกว่าจะหายดี สอดคล้องกับรายงานวิจัยนงนาฏ ยศวารี (2560) กล่าวว่าพิธีกรรมการไล่ผี และรักษาคนถูกของ คนทุกคนเกิดมาในสังคมนี่มันจะได้ยิ่งเรื่องความเชื่อ ความศรัทธา และไล่เข้า หรือถูกของ แต่เชื่อว่าทุกคนจะเชื่อเต็มร้อย ได้ไม่ได้เจอกับตัวเอง หรือเจอกับคนในครอบครัว เพราะเรื่องของเข้าตัว หรือผีเข้าเป็นเรื่องน่าเหลือเชื่อมาก ทุกคนคงจะเคยได้ยินเกี่ยวกับการโดนของมาบ้าง แต่มันยากนะที่จะเชื่อ โดยเฉพาะสมัยนี้แล้วด้วย ไม่อยากเชื่อเลยว่ามันจะมีอยู่จริง และถ้าเกิดของเข้าตัวต้องมีการรักษา คนที่ถูกของ ให้คนที่ถูกของมานั่งข้างหน้าพ่อปู่ พ่อปู่ฤๅษี เริ่มท่องคาถา แล้วก็ให้คนที่โดนของกินยาให้อาเจียนออกมาให้หมด ถ้าอาการยังดีขึ้นแล้วให้สวดมนต์ในบทที่สวดเป็นประจำ ไปทำบุญ ทำสังฆทาน แล้วนำน้ำมันที่สะอาด กลับมาบ้าน ส่วนหนึ่งเก็บไว้กิน อีกส่วนหนึ่งเอาไว้ผสมน้ำสำหรับอาบ ก่อนอาบ หรือกินน้ำมันดีให้อธิฐานขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยรักษาคุณ ให้สิ่งที่ไม่ดีออกไป ถ้าคนที่โดนของเข้าไม่ไปรักษา หรือแก้กรรม คนๆ นั้นอาจจะถึงแก่กรรมได้อย่างรวดเร็ว

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะด้านชุมชน

- 1) เพื่อสร้างความเข้าใจด้านความเชื่อระหว่างบุคคลภายนอกกับผู้ที่มีความเชื่อต่อเจ้าแม่กวนอิม
- 2) ควรมีการจัดสร้างศาลเจ้าขึ้นเพื่อให้เป็นสถานปฏิบัติธรรมของผู้ที่นับถือเจ้าแม่กวนอิมในพื้นที่ชุมชนที่มีประชาชนนับถือศรัทธา

ข้อเสนอแนะด้านหน่วยงาน

- 1) ควรมีหน่วยงานด้านศาสนาเข้ามาสนับสนุนประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับเจ้าแม่กวนอิมและเทพเจ้าจีน

ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหลักปฏิบัติด้านความเชื่อ ด้านหลักคำสอน ของเจ้าแม่กวนอิมและเทพเจ้าจีน เพื่อสร้างความเข้าใจอย่างแพร่หลายพร้อมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับรู้อย่างทั่วถึง

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง ม้าทรง : พัฒนาการคติความเชื่อและพิธีกรรมของคนในชุมชนที่มีต่อร่างทรงเจ้าแม่กวนอิม กรณีศึกษาด้านเจ้าแม่กวนอิมบ้านนาเหนือ ตำบลปากแพก อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความกรุณาและความอนุเคราะห์ช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ อุดมศักดิ์ เดโชชัย อาจารย์ เดโช แซ่น้ำ แก้ว อาจารย์ อุดมศักดิ์ เดโชชัย อาจารย์ จิตติมา ดำรงวัฒนา อาจารย์ผู้ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ข้อคิดต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลตลอดจนแนวทางการทำวิจัยที่ถูกต้องตามระเบียบวิธี จึงทำให้งานวิจัยชิ้นนี้เสร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบคุณไว้เป็นอย่างสูง นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณผู้ให้ข้อมูลทุกท่านที่ได้กรุณากรอกแบบสัมภาษณ์ และตอบแบบสัมภาษณ์ และแนะนำข้อเสนอแนะอื่น ๆ จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จ

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอขอบคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจ และให้โอกาสการศึกษาอันมีค่าอย่างต่อเนื่องตลอดจนขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นกำลังใจเสมอมาจนการศึกษาครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา ก่อันทเกียรติ (2542) พระพุทธ พระโพธิสัตว์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของจีน กรุงเทพมหานคร : จิตรา
ฉลาดชา ยรมิตานนท์ (2527) วัฒนธรรมพื้นฐาน : คติความเชื่อ กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชะลอ บุญช่วย (2532) ความเชื่อที่ปรากฏในพิธีกรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ปริญญา นิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
นงนาฏ ยศวารี (2560) พ่อปู่ฤๅษีเทพ : พิธีกรรม และความเชื่อของชุมชน บ้านวัดจันทร์ ตำบลท่าดี อำเภอลานสกา
จังหวัดนครศรีธรรมราช หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช

โครงการราชภัฏวิชาการ ประจำปี 2562
การประชุมวิชาการระดับชาติ วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2562 “นักคิด นักสร้างสรรค์ พัฒนานวัตกรรมสู่สังคม”

- นิภาวรรณ วิรัชนิภาวรรณ (2533) การเข้าทรง และร่างทรง : ความเชื่อ และพิธีกรรม บทบาทที่มีต่อสังคม
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (มานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระมหาวิศักดิ์ ไครบุตร (2544) ดิจิทัลวิชา : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ทฤษฎี และแนวปฏิบัติในสังคมไทย
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ระแบบ รัฐญาโญ (2530) ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา : พระพุทธศาสนาในอินเดีย, เล่มที่ 1 ว่าด้วยสมัยก่อน
พุทธกาล-พระพุทธศาสนาอุบัติ, กรุงเทพมหานคร : การศาสนา
- สงัน สุวรรณเลิศ (2529) ฝึบอบ-ฝึเข้าในทฤษฎีทางจิตเวชศาสตร์ กรุงเทพมหานคร : บพิการพิมพ์
- ชาติรี บานชื่น (2553). ความเชื่อจากการทำนายทายทักที่ฟังของคนสุบน้อย ย้า เชื่อได้แต่อย่าหลง.(ออนไลน์).
เข้าถึงได้จาก<http://www.Forums.dmh.go.th/index.php?topic=3884.0>. (สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2561)
- หมอชาวบ้าน (2536) พิธีกรรมกับการรักษาโรค (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <https://www.doctor.or.th/article/detail/3792> (สืบค้นเมื่อ 26 ตุลาคม 2561)